

Aan burgemeester en wethouders

Datum vergadering	29.03.2022	Nummer	
Portefeuillehouder	Y.T. Vos	Openbaar	Ja
		Status	Besluit
Afdeling	Afdeling Ontwikkeling		
Onderwerp	Starten van de aanwijzingsprocedure gemeentelijk monument zandpaden Groenewouddreef en Antwerpse Baan		

Concept besluit

1. Starten van de aanwijzingsprocedure gemeentelijk monument voor de Antwerpse Baan in Helvoirt en de Groenewouddreef in Vught.

Besluit

Voorstel

1. Starten van de aanwijzingsprocedure gemeentelijk monument voor de Antwerpse Baan in Helvoirt en de Groenewouddreef in Vught..

Eerdere besluitvorming

N.v.t.

Inleiding

Op 15 november 2021 hebben Stichting Erfgoed Vught en Stichting Natuur- en Milieuwerkgroep Vught een verzoek ingediend aan uw college om de Antwerpse Baan (Helvoirt) en de Groenewouddreef (Vught) aan te wijzen als gemeentelijk monument.

De Antwerpse Baan en de Groenewouddreef hebben beiden een roemrijk verleden (bijlage 2). De zandpaden maakten deel uit van een West-Europese hoofdroute uit de Middeleeuwen die via 's-Hertogenbosch naar Antwerpen liep. Helvoirt en Vught werden in de late middeleeuwen met elkaar verbonden door deze handelsroute. Gedeelten van deze zandpaden zijn tot op de dag van vandaag in oude staat bewaard gebleven. De zandpaden worden gekenmerkt door hun breedte van ca. 10-13 meter, waterafvoerende en begrenzende greppels en bomen.

Na positief besluit door het college worden van de zandpaden redengevende omschrijvingen opgesteld waaruit moet blijken of de zandpaden voldoende monumentale waarden bezitten om als gemeentelijk monument te worden aangewezen. De redengevende omschrijving kan worden opgesteld met behulp van het bijgevoegde rapport (bijlage 2) van Stichting Erfgoed Vught en de Stichting Natuur- en Milieuwerkgroep Vught. De redengevende omschrijvingen worden voorgelegd aan de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit en Erfgoed (CRK&E) ter advisering. Bij een positief advies van de CRK&E leggen we een definitief voorstel tot aanwijzing aan u voor. Pas daarna wordt de gemeentelijke monumentstatus definitief toegekend. Het besluit de aanwijzingsprocedure te starten, heeft dus niet automatisch een gemeentelijke monumentstatus tot gevolg. De voorbescherming gaat echter wel al in (art. 3, lid 4 van monumentenverordening Vught 2010).

Beoogd effect

Het behouden en beschermen van de monumentale waarden van de zandpaden Antwerpse Baan en Groenewouddreef zodat deze ook in de toekomst beleefbaar blijven.

Argumenten

1.1 De zandpaden zijn belangrijk voor de Vughtse historie

Beide zandpaden bieden een bijzonder historisch tijdsbeeld voor Vught en Helvoirt (bijlage 2). Zandpaden met erfgoedwaarde zijn een zeldzaamheid in onze intensief gebruikte omgeving. Steeds meer zandpaden verdwijnen of zijn al verdwenen in het kader van de ruilverkavelingen en landinrichtingen.

1.2 De zandpaden zijn op dit moment onvoldoende beschermd

Door middel van een monumentale status is het behoud van de zandpaden naar de toekomst toe verzekerd. Het aanbrengen van wijzigingen zonder vergunning is niet meer toegestaan bij een monumentale status. De zandpaden behouden zodoende hun plek in de (leef)omgeving en blijven behouden voor toekomstige generaties. Op dit moment wordt de Antwerpse Baan bedreigd door het jaarlijkse festival Rebirth, de baan wordt gebruikt als aanvoerroute voor zware materialen en de greppels worden volgestort met aarde om toegangsweggetjes te creëren. Daarnaast is er in het verleden clandestien puin gestort in de Antwerpse Baan waardoor de kenmerken van het zandpad verstoord werden.

1.3 Een monumentale status zorgt voor het behoud van 'groene waarden' van de zandpaden en de cultuurhistorische landschapsstructuur

Zandpaden en de veelal aanwezige bermbeplanting en bomenrijen zorgen voor een groene 'dooradering' van het agrarisch gebied. De verspreidings- en migratiemogelijkheden van flora en fauna nemen hierdoor toe. Zandpaden bevatten een natuurlijke bodemstructuur die eveneens bijdraagt aan een grotere biodiversiteit en een groter leefgebied voor kwetsbare soorten. De zandpaden vormen een ecologische verbinding tussen natuurgebieden.

1.4 Het aanwijzen van waardevolle zandpaden als gemeentelijk monument draagt bij aan een integraal erfgoedbegrip

De Groenewouddreef en de Antwerpse Baan als gemeentelijk monument dragen bij aan een ruimer, inclusiever en meervoudig begrip van erfgoed. Zandpaden zijn een culturele uiting die gemeenschappelijke betekenissen en waarden bevatten, ze horen bij de identiteit van de streek. Daarenboven laten de zandpaden de diversiteit van het erfgoed binnen de gemeente Vught zien.

1.5 Andere gemeenten zijn ook bezig met het aanwijzen van zandpaden als gemeentelijk monument

In Udenhout is er een goed voorbeeld van een zandpad dat in april 2021 tot gemeentelijk monument aangewezen is door de gemeente Tilburg. Het betreft de Waalwijksebaan, een restant van de Hollandseweg, die, via Moergestel en Enschoot, Maastricht met Holland verbond.

Kanttekeningen

1.1 Een monumentale status resulteert in maatwerk op het vlak van onderhoud en beheer

De aanwijzing van een onverharde weg heeft consequenties voor het beheer en onderhoud daarvan. Dat zal meer maatwerk vereisen dan het reguliere onderhoud van wegen. De aanwijzing geschiedt op basis van de Monumentverordening Vught 2010. De verordening bevat echter geen specifieke regels over het onderhoud en beheer, behalve een verbodsbepaling op het beschadigen of vernielen van een gemeentelijk monument en de bepaling dat het zonder omgevingsvergunning verboden is een gemeentelijk monument af te breken, te verstoren, te verplaatsen of in enig opzicht te wijzigen en daarnaast te herstellen, te gebruiken of te laten gebruiken op een wijze dat het wordt ontsierd of in gevaar gebracht.

Het is echter wel wenselijk nadere regels op te stellen over het beheer en onderhoud en deze regels te verankeren in het bestemmingsplan cq. Omgevingsplan. Voorbeelden van dit soort regels kunnen zijn: een algeheel verbod op het aanbrengen van (half)verharding, een vergunningplicht voor afgraven, vergraven, ophogen en egaliseren, een vergunningplicht voor het graven, dempen, dan wel verdiepen, vergroten of anderzins herprofilen van waterlopen, sloten en greppels en het vellen of rooien van struiken, bomen en laanbeplanting. Deze regels zorgen

ervoor dat beide zandpaden, de Antwerpse Baan en de Groenewouddreef, naar de toekomst toe behouden blijven en niet verder aangetast worden.

Participatie

De gemeente Vught is de gerechtigde eigenaar van beide zandpaden. De besluiten worden door het college gepubliceerd via de gebruikelijke mediakanalen.

Financiën

Het starten van de procedure heeft geen directe financiële consequenties, behalve de ambtelijke inzet voor het opstellen van de redengevende omschrijving.

Communicatie

Het voornemen tot het aanwijzen van de Antwerpse Baan en de Groenewouddreef als gemeentelijk monument wordt gepubliceerd in het Klaverblad. Daarnaast wordt het voornemen online via officielebekendmakingen.nl gedeeld.

Bijlage(n):

1. Verzoek Stichting Erfgoed Vught en Stichting Natuur- en milieuwerkgroep
2. Rapport Antwerpse Baan en Groenewouddreef